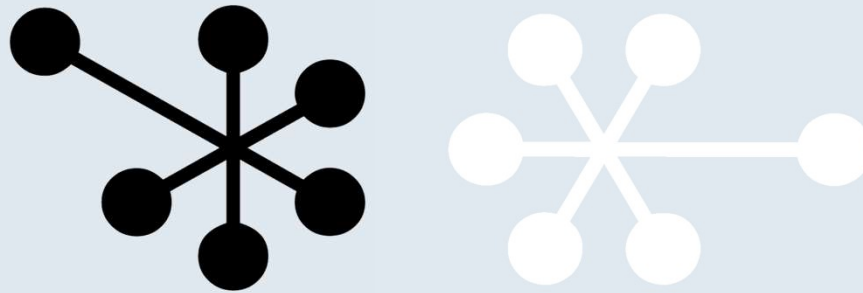

LIFE / FIT FOR REACH

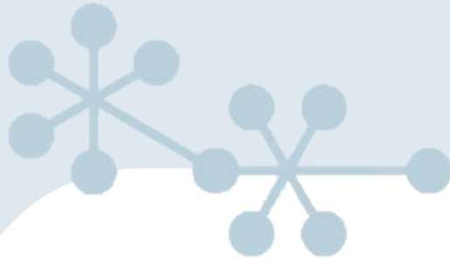

Nacionalinių institucijų interviu apžvalga

Lina Gelažienė, ECAT

The project "Chemicals Risk Management and Assessment of Alternatives: Tools and best practices to support circularity, create more sustainable products and avoid regrettable substitution" (LIFE FitForREACH2, No. 101113947 — LIFE22-ENV-EE-LIFE FitforREACH-2) is co-financed with the contribution of the LIFE Programme of the European Union.

- Interviu su valstybės institucijomis (ministerijomis, REACH pagalbos tarnybomis, kitomis atitinkamomis institucijomis) Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje ir Lenkijoje.

Naudota pusiau struktūruoto interviu forma.

Šioje apžvalgoje apibendrinamos respondentų nuomonės.

Nuomonė apie teisės aktus dėl cheminių medžiagų

Brandumas / stiprumas

- REACH yra labai griežtas reglamentas, apimantis visus aspektus.
- Išsamūs ir griežti reikalavimai cheminių medžiagų naudojimui.
- Inicijatyvi ir atsakinga politika.

Silpnybės:

- Atidedama REACH reglamento peržiūra.
- Didelės apimtys ir „sunkus“ dokumentas.
- Pasenęs, reikalingos korekcijos.
- Reikia atidžiai peržiūrėti, yra dubliavimosi ir spragų.

Naujos tendencijos:

- Svarstomi keli aplinkos apsaugos įstatymai (pvz., IED (pramonės emisijų direktyva), dėl dirvožemio, vandens apsaugos), siekiant į juos įtraukti cheminius aspektus.
- Žiedinės ekonomikos aspektas verčia atkreipti dėmesį į chemines medžiagas.

Pagrindinė problema - įgyvendinimas

- Silpnosios vietos susijusios su reikalavimų laikymusi, atitinkamos informacijos naudojimu, bendravimu tiekimo grandinėje.

Valstybinės institucijos

- Įsipareigojimų yra daugiau nei valstybės institucijos turi pajėgumų juos įvykdyti.
- Problema dėl cheminių medžiagų pašalinimo iš rinkos (neatitikties atveju).
- Neaiškus atsakomybės paskirstymas tarp valstybės institucijų.
- Teisės aktų vykdymas nėra "vieno langelio" principu veikianti institucija – atsakomybe dalijasi kelios institucijos.

Įmonės, pramonė

- Platintojams trūksta informuotumo ir žinių apie galimą riziką ir teisės aktų reikalavimus.
- Įmonėms labai sunku suvokti chemines medžiagas reglamentuojančių teisės aktų esmę.
- Labai sunku paaiškinti teisės aktus pramonės atstovams
- Laiko ir pajėgumų trūkumas įgyvendinti teisės aktų reikalavimus.

Cheminių medžiagų valdymas įmonėse - būklė

- Labai platus klausimas - yra gerų ir prastų pavyzdžių.
- Gerai nacionaliniu lygmeniu įvertintas aspektas - tarpinstitucinė darbo grupė, kurioje dalyvaujančios institucijos aptaria aktualius klausimus, pvz., incidentus.
- Geras supratimas įmonėse, kurios turi tarptautinę „motininę įmonę“.
- (Labai) mažos įmonės susiduria su įvairiomis problemomis ir iššūkiais:
 - Žemas informuotumas, sunku suprasti teisės aktų reikalavimus dėl cheminių medžiagų;
 - Saugos duomenų lapų prašoma formaliai, nesigilinama į turinį;
 - Nežino, kaip įvertinti riziką;
 - Dauguma įmonių neturi cheminių medžiagų valdymo sistemos;
 - Nepakanka kompetentingų darbuotojų;
 - Jei pagrindinė veikla nėra susijusi su cheminėmis medžiagomis, nepakanka žinių.

Suinteresuotųjų šalių žinios apie chemines medžiagas

- Žinios labai skiriasi priklausomai nuo įmonės vaidmens (gamintojas, platintojas, mažmenininkas) ir susijusių asmenų atsakomybės jausmo.
- Kuo didesnė atsakomybė pagal REACH reglamentą, tuo daugiau žinių turi įmonės
- Pagal vietą tiekimo grandinėje:
 - Daugiausia žinių turi gamintojai ir importuotojai;
 - Importuotojai turi daug žinių apie importuojamas chemines medžiagas;
 - Probleminė grupė mažmenininkai, kurie tik perka ir parduoda;
 - Tolesni naudotojai ne visada tikrina, ką gauna, dažnai negali gauti saugos duomenų lapo iš importuotojo.
- Pagal įmonės dydį:
 - Didelės įmonės yra labai profesionalios, jos supranta šios srities svarbą.
 - Yra grupė įmonių, kurios niekada neatvyksta į info dienas, nesidomi šia sritimi.
- Ministerijos neturi tiesioginio ryšio su įmonėmis, joms sunku spręsti ir jos negali įvertinti suinteresuotųjų šalių žinių lygio!

Paramos įmonėms formos

- Informacijos – daug ir įvairios - kur gauti tinkamiausią?
 - Turėtų būti lengva randama ir prieinama;
 - Sukoncentruota vienoje vietoje, pateikiant konkrečius taikymo pavyzdžius, pvz., cheminių medžiagų rizikos valdymo priemonės;
 - Cheminių medžiagų valdymo platforma (kaip priemonė).
- Švietimas kaip viena iš paramos formų:
 - Įmonių (jų darbuotojų) noras mokytis;
 - Kompetentingų ekspertų rengiami mokymai, skirti įmonių darbuotojų žinioms įtvirtinti ir pagilinti;
 - Veiksmingiausios paramos formos būtų švietimas (kai įmonės žino, jos gali veikti) ir projektai (pvz., FFR)
- Dirbtinio intelekto svarba - kaip jis galėtų padėti valdyti chemines medžiagas artimiausioje ateityje?

Lūkesčiai FFR2 projektui

Dėl temų:

- Saugos duomenų lapų reikalavimų aptarimas, atnaujintas saugos duomenų lapų kontrolinis sąrašas.
- Rizikos vertinimai - padėti įmonėms suprasti.
- Sėkmingo pakeitimo atvejai, pabrėžta, kaip svarbu išvengti netinkamo pakeitimo.
- Didinti MVĮ informuotumą apie cheminių medžiagų valdymą.

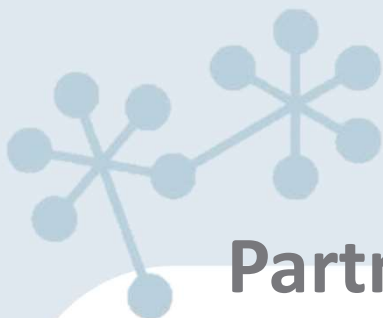
Dėl informavimo:

- Įtraukti kuo daugiau įmonių ir sutelkti dėmesį į konkrečius pakeitimo atvejus.
- Pritraukti naujų įmonių (pvz., tas, kurios turi mažai žinių cheminių medžiagų valdymo srityje).
- Pradėti identifikuoti sektorius ir įmones, kuriose naudojamos taršios technologijos, kurias galima būtų keisti.

Dėl bendradarbiavimo:

- suburti valstybines institucijas ir pramonės įmones, kad būtų pasikeista nuomonėmis ir išsiaiškinta pramonės atstovų nuomonė ir požiūris.
- Dalintis FFR2 projekto turiniu per socialinės žiniasklaidos kanalus.

LIFE / FIT FOR REACH

Partners

The project “Chemicals Risk Management and Assessment of Alternatives: Tools and best practices to support circularity, create more sustainable products and avoid regrettable substitution” (LIFE FitForREACH2, No. 101113947 — LIFE22-ENV-EE-LIFE FitforREACH-2) is co-financed with the contribution of the LIFE Programme of the European Union.